

VNG-reactie

Voorlopige bevindingen commissie toekomst accountancysector

Met belangstelling heeft de VNG de voorlopige bevindingen van de commissie toekomst accountancysector gelezen en besproken. Wij willen u bedanken voor uw transparante werkwijze, inspirerende gesprekken en gedegen uitwerking van uw onderzoek en resultaten.

U nodigt ons uit te reageren op de concept bevindingen en aanbevelingen en onderwerpen indien nodig aan te vullen. Hieronder gaat de VNG dan ook zo concreet mogelijk in op uw voorlopige bevindingen. In ons position paper "[publiek geld, publieke controle?](#)" hebben wij de VNG opvatting aangaande de wettelijke controle en de rol van de accountant al breder uiteengezet.

Het risico dat *"alle vinken zijn gezet, maar de accountant heeft gemist wat er werkelijk speelt en het volgende incident op de loer ligt"* baart ook ons zorgen. Hierbij speelt volgens de VNG nadrukkelijk de verwachtingenkloof: hoe ziet een relevante controle eruit oftewel wat verwacht de maatschappij en de opdrachtgever van de accountant en wat krijgt die geleverd. Een element hierin is dat de accountant controleert wat wettelijk voorgeschreven is. Voldoet dat nog wel? De VNG zou het een gemiste kans vinden als er niet gekeken gaat worden (of u een opdracht hiervoor in uw aanbevelingen opneemt) om met open vizier naar het nut en de noodzaak van geldende regelgeving te kijken. De VNG mist dan ook fundamentele voorstellen om geldende wetgeving kritisch te bezien.

Commerciële beloningen, bekostiging uit publieke middelen

- U schetst een zorgelijk beeld aangaande de cultuur en het tempo van de cultuurverandering. Wij dringen aan op meer (onafhankelijke) regie en tempo. Het lijkt ons goed om accountants te verplichten om op een centraal punt transparant inzichtelijk te maken welke beloningsstructuur er is, informatie over tariefstelling en nog belangrijker "wie er aan de touwtjes trekt". Volgens u is dit soms lastig te achterhalen.
- Wij missen een aanbeveling die eisen stelt aan het verdienmodel en de beloningsstructuur. Voor gemeentelijke control cliënten is dit extra van belang gezien de beperkte marktwerking met een bekostiging vanuit publieke middelen.

Uitvoering van uw aanbevelingen: benoem prioritering, tempo en financiële middelen

- Veel van uw conclusies en aanbevelingen gaan over de kwaliteit van de accountant en om die kwaliteit ook transparant inzichtelijk te maken voor controle cliënten. Ook de VNG ziet meerwaarde in het kunnen beoordelen van de kwaliteit van een accountant. Wel vragen we hierbij aandacht om de betrouwbaarheid van de data te waarborgen. Ook gezien de cultuurbeschrijving in uw rapport.
- Al lange tijd worden gemeenten geconfronteerd met flink stijgende controlekosten middels meerwerk en tariefstijgingen. Onder meer door het opstellen van

een AFM-proof controledossier. Groot zorgpunt voor gemeenten is dat zij middels de tariefstellingen nog verder bij moeten dragen aan de veranderingen in de accountantssector.

Wij roepen u dan ook op om in uw rapport op te nemen dat dit niet het geval kan zijn!

- De accountantssector heeft al lang de tijd gehad om orde op zaken te stellen. Uw rapport beschrijft duidelijk hardnekkige problemen op vele fronten. Het is te overwegen om een onafhankelijke partij te belasten met de voortgang.

Punten uit uw rapport die direct de gemeentelijke controle cliënten raken

- De VNG heeft controle van overheidswege zeker niet afgewezen zoals u stelt. Gemeenten hebben twee keuzes om de externe controle in te richten. Middels een private accountant of een gemeentelijke accountantsdienst (als individuele gemeente of met meerdere gemeenten samen). De VNG staat er juist voor open om te verkennen of er een derde vorm van externe controle naast de huidige twee vormen mogelijk is. Wij zouden dit ook graag met u verkennen.
- U geeft diverse redenen waarom technologische mogelijkheden nu onvoldoende van de grond komen. De focus van de VNG is hierbij niet zozeer dat de accountant zelf nieuwe technologische mogelijkheden gebruikt, maar juist de situatie waarin de gemeente in haar eigen interne controle technologische mogelijkheden gebruikt (bijvoorbeeld een 100% digitale controle) en de accountant hier niet op kan steunen en vervalt in de meer klassieke steekproefmethode. In uw voorlopige aanbevelingen is hierover geen aanbeveling opgenomen. Wel komt het terug in de conclusies. Wij roepen u op hier een urgente en dwingende aanbeveling over op te nemen om die ruimte te scheppen in het gehele controlesysteem.
- Uw uiteenzetting van de gewenste structuurwijziging aangaande onafhankelijk toezicht is helder. Alsook uw wens dat professionele oordeelsvorming hiervan een onderdeel behoort te zijn.

Hierbij heeft de VNG ook behoefte aan bijvoorbeeld een optie om inhoudelijke vragen uit de controlepraktijk te kunnen bespreken (o.a. uitleg beroepsstandaarden), waarbij op transparante wijze en met snelheid voor de gehele sector duiding gegeven wordt.

- Het creëren van een vangnet zoals door u voorgesteld middels aanwijzingsbevoegdheid is een optie, mits dit de uitzonderingssituatie blijft. De VNG is graag betrokken bij de concrete uitwerking van deze aanwijzingsbevoegdheid. Dit lost echter het gebrek aan marktwerking wat een deel van de gemeenten ervaren niet op.

In uw rapport mist de VNG hoe de eisen aan een wettelijke controle stabielere kunnen worden. Nu ervaren gemeenten in de praktijk dat de gestelde eisen aan een goede controle fluctueren. Bijvoorbeeld iets wat vorig jaar toereikend was is het dit jaar niet meer. Dit bemoeilijkt ook de aansluiting tussen de gemeentelijke interne controle en de externe controle.

In uw conceptrapport is ook terecht aandacht voor de keten. Gemeenten zijn de eerstverantwoordelijke voor de interne beheersing en de juistheid van de jaarstukken. De ontwikkeling van de rechtmatigheidsverantwoording draagt hier ook aan bij. Het werken naar een verplicht in control statement is voor gemeenten nu niet opportuun. Volgens ons komt de ketenverantwoordelijkheid ook tot uiting in een professioneel en transparant gesprek tussen de verschillende gemeentelijke betrokkenen en de controlerend accountant. Ook als de accountant op zwakheden in de gemeentelijke organisatie wijst.

Een wenselijke ontwikkeling is volgens de VNG ook het investeren door het Rijk in de interne bedrijfsvoering bij gemeenten. Hiervoor zou een financiële impuls nodig zijn als ook de inzet van flankerend beleid.

Wij zien uw definitieve rapport met belangstelling tegemoet.